

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры
Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа

СУЧАСНЫЯ
ПРАБЛЕМЫ
АНАМАСТЫКІ

Зборнік
навуковых артыкулаў

Заснаваны ў 2022 годзе

Выпуск 1

Да 85-годдзя з дня нараджэння В. П. Лемцюговай

Мінск
«Беларуская навука»
2022

Зборнік змяшчае навуковыя артыкулы айчынных і замежных даследчыкаў у галіне анамастыкі. Работы закранаюць розныя віды анамастычнай лексікі і адлюстроўваюць сучасны стан беларускай і ў цэлым славянскай навукі аб уласных імёнах. Падаецца таксама падборка матэрыялаў да слоўнікаў.

Выданне адрасуецца спецыялістам у галіне анамастыкі (мовазнаўцам, гісторыкам, географам), краязнаўцам, выкладчыкам, студэнтам і школьнікам, а таксама ўсім, хто цікавіцца пытаннямі паходжання і функцыянавання ўласных імёнаў.

Навуковы рэдактар

кандыдат філалагічных навук І. Л. Капылоў

Адказныя рэдактары:

кандыдат філалагічных навук А. М. Лапцёнак

кандыдат філалагічных навук В. У. Міцкевіч

кандыдат філалагічных навук В. А. Шклярык

Рэцэнзенты:

кандыдат філалагічных навук І. У. Будзько

кандыдат філалагічных навук Д. В. Дзятко

Several literary works are analyzed using the comparative method, and the article argues the idea of the unique role of the *biblionym* as a means of foregrounding important textual categories, such as conceptual importance and intertextuality. A great role in creating the implicit symbolic meaning of the literary work belongs to the literary device of refreshing the name's inner form.

Keywords: literary text, *biblionym*, systemic relations, namesakes, conceptual importance, intertextuality, inner form, implicature, symbolic meaning.

УДК 81'373.2

Н. С. Колесник
Чернівці, Україна

ФОЛЬКЛОРНІ ВЛАСНІ НАЗВИ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ

Цель статьи – ознакомить с выработанным в украинской ономастике новым, комплексным подходом к изучению фольклорных онимов. Предлагаемый подход делает возможным выяснение условий возникновения и тенденций развития национальной фольклоронимии, принципов ее структуризации и функционирования, а также позволяет определить пределы этого изучения с учетом новейших как лингвистических, так и ономастических тенденций; предложить, ввиду пограничного статуса фольклорной ономастики, методику, способную объединить на общей теоретической основе разные подходы, методы и приемы исследования.

Ключевые слова: ономастика, фольклорная ономастика, онимное пространство, фольклороним, фольклоронимное пространство.

Фольклорні власні назви в українській ономастиці стали об'єктом пильної уваги дослідників упродовж останніх десятиліть. Наразі досліджено великий масив онімії української уснопоетичної творчості, зокрема власні назви, засвідчені текстами пісенного фольклору, та онімний простір українських народних чарівних казок [12–13, 18–19]. Українську фольклоронімію описано як цілісне явище, один із підпросторів загальнонаціонального онімного простору; визначено її місце як в онімії, так і загалом лексичній системі української мови; обґрунтовано засадничі поняття фольклорної ономастики; розроблено комплексну систему опису фольклорних онімів як структурованого простору [12].

Оскільки у багатьох слов'янських ономастиках фольклорну онімію і досі вважають лише різновидом літературно-художньої, у пропонованій розвідці зупинимося на тих основних теоретичних та методологічних аспектах вивчення фольклорних власних назв, які, на нашу думку, творять специфіку таких студій. По-перше, важливим є те, що сьогодні в українській ономастиці усталилося розуміння фольклорної онімії як ономастичної універсалії, невід'ємного складника загальнонаціональної системи називання, а не лише як засобу організації тексту, елементу фольклорної поезики.

По-друге, вагомим здобутком сучасної лінгвістики стало розуміння фольклоронімії не як простої сукупності імен, а структурованої цілісності – фрагментарні дослідження певних власних назв поступилися, і вже не тільки в українській ономастиці, системному описові онімного простору певних фольклорних жанрів національного фольклору [3, 13, 18–19].

По-третє, усвідомлення специфіки цієї підсистеми національного іменника дало можливість українським мовознавцям говорити про її особливий статус в онімному просторі. Очевидно, власні назви у фольклорі не існують самі по собі, бо і самі уснопоетичні тексти, невід'ємною частиною яких вони є, існують як глобальна система, у якій особливе місце кожного з них визначене за жанровим, тематичним і нерідко хронологічним принципами. Щодо останнього, то певним періодам часу властиві різні вияви та форми фольклорної традиції, як жанрово, так і тематично та функційно. Згадані особливості усної народної традиції сформували й основні риси онімного простору фольклору. Сьогодні в українській ономастиці його описують як окремішність із властивими лише йому особливостями будови, способами організації, механізмами взаємодії як у межах самої підсистеми фольклоронімів, так і всієї онімії системи [12].

По-четверте, проведені в українській лінгвістиці дослідження великого масиву різножанрових народнопісенних та казкових текстів переконують, що фольклорні власні назви в загальноновизнаній тричленній структурі національної системи називання (реальна – віртуальна – сакральна онімії) не тільки обіймають особливе місце, але й окремішне – від літературно-художньої онімії. На відміну від останньої, яка є віртуальною за своєю природою і суттю, фольклорний онімний простір має тотожну структурі національного онімного простору будову, тобто складається з реальної, сакральної та віртуальної частин. Кожна з них сформувалася за особливих умов і на різних хронологічних зрізах, пов'язана з певним типом культурного модусу, тому відрізняється специфікою розвитку й функціонування, має лише їй властивий склад, структуру, ступінь достовірності тощо. Самобутність кожної із згаданих частин, безперечно, зумовлена особливостями розвитку самого фольклору, еволюцією образного – від космосакрального (міфоритуального) до фольклорного і власне художнього – мислення впродовж тисячоліть [21, с. 34–35], а також панівною концепцією власної назви на різних етапах розвитку суспільства.

Найдавнішими із згаданих компонентів фольклорної онімії є сакральний та реальний. Їх поява пов'язана із початками фольклору як такого, тобто одного з виявів певних культів, магічних обрядів, під час яких, як зауважив український етномузиколог А. Іваницький, виконували пісні з яскравою комунікативно-ігровою функцією, що спиралася на бінарну основу: сакральну і профанну [4, с. 9]. Ідеальний та реальний світи органічно співіснували у свідомості наших пращурів, тому під час ритуалів відбувалася взаємодія не тільки з виявами і втіленнями божественного, й тривала міжособистісна комунікація, що призводило до активного використання як сакральних, так і реальних власних назв. Обидва шари фольклорної онімії, оскільки тексти, що їх фіксували, були однією із форм соціальної взаємодії, виконували свою базову онімну функцію – номінуючи та апелюючи ідентифікували.

Сучасні дослідники народної пісні як одного з найдавніших фольклорних жанрів переконані, що «вона не лише один із шаблонів смислів, етнічних культурних кодів, артефактів, а й одна з форм соціальної взаємодії» [16, с. 198]. Така специфіка прагматики фольклорного тексту впливає на систему вживаних у ньому власних назв: з одного боку, сакральна частина як елемент міфо-ритуальної метасхеми, з іншого боку, реальний компонент, який відбиває закорінення пісні в явища й ситуації буденного життя. У межах як сакральної, так і реальної частин фольклорної онімії власна назва виконує насамперед свою засадничу функцію: номінуючи чи апелюючи, ідентифікує, диференціює. Тобто її зв'язки з денотатом, особливості референції, виконувана функція, допоки текст, у якому її вжито, був частиною обряду, ритуалу, типово ономастичні.

Віртуальна частина фольклорної онімії сформувалася значно пізніше, тоді, коли усна народна творчість, окрім власне практичного, утилітарного значення, набула інших функцій: етичної, естетичної, розважальної тощо. Власні назви у текстах цього періоду мають більше спільного, ніж відмінного із функціонуванням літературно-художніх онімів. Тепер у центрі уваги дослідника опиняється фольклорнім як зображально-виражальний поетичний засіб, пріоритетними функціями якого є поетична та текстотвірна.

Окреслена специфіка системи народнопоетичних онімів як об'єкта дослідження не могла не позначитися на методах її вивчення. Звичайно, як і будь-яка інша галузь ономастики, фольклорна ономастика послуговується як загальнонауковими і загальнолінгвістичними, так і власне ономастичними методами. Особливим є лише їх комбінування, яке зумовлюють мета та специфіка дослідження фольклорних власних назв. Основним методом їх вивчення є, безперечно, один із найпопулярніших загальнолінгвістичних методів – описовий, вихідними етапами якого є інвентаризація та класифікація фактажу. Названі прийоми допомагають як загалом окреслити межі фольклорного онімного простору, так і його частин: реальної, сакральної та віртуальної. Під час класифікації для об'єднання спорідненого і розмежування гетерогенного ономастичного матеріалу виникає потреба застосовувати диференційний аналіз з елементами словотвірного.

Використання прийому реконструкції імен та їх форм (у випадку народнопісенної онімії, виявлення співвідношення міфонімів та частини сьгоднішніх християнонімів з апелюваннями)

необхідне для з'ясування особливостей семантики фольклоронімів, природи давніх шарів фольклорної онімії, для аргументації дохристиянського походження частини християнських власних назв.

З власне ономастичних методик роботи з фактажем доречним є застосування прийому виокремлення з певної сукупності власних назв імен «язичницьких» і «християнських», що стає можливим тільки завдяки контекстуально-інтерпретаційному аналізу. Лише контекст фольклороніма, його місце і значення в конкретному творі, ширше – фольклорному дискурсі дають можливість говорити про нього взагалі як про онім, а вже потім як про християнський чи язичницький.

Кількісні підрахунки ніколи в ономастиці не були потрактовані як самодостатні, але факт поширеності певного ономастичного явища є безперечним свідченням його характерності, при-таманності тій чи іншій онімійній системі. Наприклад, проаналізувавши способи ідентифікації чоловіків та жінок в українському народнопісенному ономастиконі, зокрема засвідчені в ньому посесивні назви, ми виявили, що з-поміж них найпоширенішими є патроніми на *-енко*, *-ук* (*-юк*) та *-ів*, а також андроніми на *-ка*, *-иха*, *-ова*. Щодо патронімів на *-ович/-евич/-евич* та *-івна*, антропонімоформули *особове ім'я + по батькові*, то вони трапляються спорадично, остання – переважно в записях фольклору з територій, які межують з Росією, тобто не виключене явище мовної інтерференції. Натомість у російському пісенному фольклорі «дволексемна модель “ім'я + ім'я по батькові” є найуживанішим способом... найменування героїв у текстах обрядової і необрядової поезій» [17, с. 13]. Проведене дослідження дає підстави припустити: уживана в сучасному українському узусі антропонімоформула *особове ім'я + по батькові* та її усічений варіант *по батькові*, на відміну від російської системи називання, не були домінувальними щонайменше в народно-побутовій системі називання українців.

Подібні спостереження можливі лише під час зіставлення української фольклоронімії з іншими, насамперед слов'янськими уснопоетичними системами називання. З цього погляду особливо цікаві зіставні дослідження функціонування у фольклорних текстах слов'ян ключових онімів, які є репрезентантами як окремих фольклорних, так і національних культур загалом. До них належать передовсім міфоніми, наприклад *коляда*. Один із найновіших тлумачних словників української мови 2012 року подає його як багатозначне: це і різдвяне свято, і пісня, яку співають на це свято, і винагорода колядникам за пісні, і в «слов'янській міфології – персонаж, що уособлює настання нового хліборобського року, майбутньої весняної родючості та осіннього достатку» [20, с. 448]. Але в українському фольклорі ми не знайшли жодного виразного прикладу найменування цим словом давнього божества. Аналізований міфонім найчастіше трапляється у складі сталих сполук-повторів на початку щедрівок, колядок та засівалок, переважно дитячих (*коляда, коляда; коляда, колядиця(а); коляда, колядень; коляд, колядин; колед, коледиця; колядниця, колядниця; коляд, коляд, колядниця(а); колядин-дин; коляден(ь), коляден(ь); колядин, колядин; коляд-коляд-колядочка; колед, колед, коляда; коляд, коляд, колядин*). Можливість називання цим міфонімом антропоморфізованого персонажа, можливо язичницького божества, можуть підтвердити зафіксовані в російському пісенному фольклорі приклади: *Їхала Коляда / В мальованому возочку, / На вороному конику!* (цит. за Войтовичем [2, с. 240]).

Не можемо обминути увагою картографування фольклорних онімів та застосування лінгвогеографічного методу для їх вивчення. Встановлення ареалів поширення народнопоетичних власних назв дасть можливість увиразнити межі територіального поширення відповідних онімних форм та їх варіантів у минулому, що, гадаємо, доповнило б картину основних діалектних ареалів насамперед національної антропонімії XIX ст. (див. детальніше [10]). Ми розуміємо, що отримана на основі фольклорної онімії інформація не може бути базовою для таких узагальнень, але, безперечно, здатна доповнити, уточнити, підтвердити висновки дослідників реальної онімії. Тим паче, що фіксації народно-побутової антропонімії XIX ст. в українців обмаль.

Перспективним у фольклорні й ономастиці є також лексикографічний аспект. Одразу ж зауважимо, що укладачі різного типу лінгвокультурологічних словників та словникових видань, присвячених мові фольклору, ніколи не обминали увагою фольклорні оніми. Але їх фіксація завжди мала вибіркового характеру – у поле зору потрапляли окремі, «знакові» власні назви. Лексикографи

навіть намагалися виправдовувати таку «нехоть» до лексикографування фольклорних власних назв. Наприклад, у масштабному проекті словника російського фольклору відсутність у його вокабулярії онімів М. Бобунова, один із авторів проекту, пояснила тим, що поки що відсутні спеціальні дослідження семантичної структури різних типів онімів у різних фольклорних жанрах та бракує традиції лексикографічної презентації фольклорного слова в цілому [1, с. 91].

Отже, на часі не лише створення словника фольклорних власних назв, але й випрацювання основних принципів його макро- та мікроструктури, базовими з яких вважаємо такі: жанровий або «за виданням чи виданнями конкретного збирача фольклору» принцип побудови окремого лексикографічного видання; денотативно-номінативний принцип групування матеріалу для розташування фольклоронімів у межах окремого словника; алфавітний, як найбільш практичний, принцип структурування статей словника в межах одного класу онімів.

Жанровий принцип пов'язаний зі значимістю для фольклорного тексту, а отже і для фольклорного оніма, такої категорії, як жанр. Дослідники усної поетичної творчості вважають, що жанр у фольклорі – це окремий варіант культурно-мовної картини світу. Щодо денотативно-номінативного принципу групування матеріалу, то оскільки онімний простір чітко поділений за розрядами на окремі фрагменти: антропонімний, топонімний, теонімний, зоонімний тощо (за О. Карпенко їх усього дев'ять [5]), які вирізняються специфікою існування і творення, що безпосередньо пов'язане з особливостями їхніх денотатів, словникові статті теж варто розташувати за цим же принципом. У межах розрядів і класів оніми можна подавати, як ми вже згадували, за алфавітним принципом, або – за ступенем частотності, бо найуживаніші фольклорні власні назви – це ключові лексеми, які формують обличчя фольклорного ономастикону (див. детальніше про теоретичні підвалини та принципи лексикографічного опрацювання фольклоронімів, основні засади створення словника, схему побудови словникової статті наші праці [9, 14–15]).

Оскільки сьогодні розвиток ономастичних студій, зокрема й фольклорної ономастики, відбувається в антропоцентричному аспекті, не варто нехтувати і прийомами лінгвокультурологічного аналізу під час вивчення фольклоронімії (див. детальніше [6–8, 11, 22]).

Застосування усіх зазначених вище аспектів, прийомів і методів дає можливість розробити загальну методику дослідження фольклорних власних назв, з'ясувати тенденції розвитку не лише української фольклоронімії, але й увиразнити деякі тенденції розвитку слов'янської системи фольклорних власних назв загалом.

Література

1. Бобунова, М. А. Фольклорная лексикография: становление, теоретические и практические результаты, перспективы / М. А. Бобунова. – Курск, 2004. – 240 с.
2. Войтович, В. Українська міфологія / В. Войтович. – Київ : Либідь, 2002. – 664 с.
3. Головина, Р. В. Антропонимы в русской лирической песне : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Р. В. Головина ; Орловский гос. ун-т. – Орел, 2001. – 19 с.
4. Іваницький, А. Обрядові пісні та їх генеза (вступна стаття) / А. Іваницький // Український обрядовий фольклор західних земель: Музична антологія (Бесарабія. Бойківщина. Буковина. Волинь. Галичина. Гуцульщина. Закарпаття. Лемківщина. Підляшшя. Поділля. Полісся. Покуття. Холмщина) / відп. ред. Г. А. Скрипник ; упоряд. та вступ. стаття А. І. Іваницького. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – С. 8–65.
5. Карпенко, О. Ю. Проблеми когнітивної ономастики / О. Ю. Карпенко. – Одеса : Астропринт, 2006. – 326 с.
6. Колесник, Н. Вияв полікультурності буковинців у фольклорному іменнику / Н. Колесник // Bukowina. Traducje i współczesność. – Pila–Czerniowce–Suczawa, 2006. – S. 207–211.
7. Колесник, Н. Етноніми як один із засобів представлення опозиції «свій – чужий» (на матеріалі буковинського пісенного фольклору) / Н. Колесник // Bukowina. Inni wśród swoich. – Warszawa–Zielona Góra–Pila, 2017. – S. 57–72.
8. Колесник, Н. Національно-культурная специфика номинаций Богородицы в украинском песенном фольклоре / Н. Колесник // Этнолингвистика. Ономастика. Этимология : материалы междунар. науч. конф., Екатеринбург, 8–12 сент. 2009 г. / под ред. Е. Л. Березович. – Екатеринбург, 2009. – С. 127–129.
9. Колесник, Н. Основні засади створення словника фольклоронімів / Н. Колесник // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. – 2013. – Вип. 25 (274). – С. 9–15.

10. Колесник, Н. Про важливість лінгвогеографічного аспекту вивчення фольклорної онімії / Н. Колесник // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія : зб. наук. праць. – Чернівці, 2008. – Вип. 428–429. – С. 68–72.
11. Колесник, Н. Фольклорна антропонімія як джерело найглибших пластів національної історії та культури / Н. Колесник // Матеріали V Конгресу Міжнар. асоціації українців. Мовознавство : зб. наук. ст. – Чернівці, 2003. – С. 354–357.
12. Колесник, Н. С. Онимія української народної пісні / Н. С. Колесник. – Чернівці : Технодрук, 2017. – 368 с.
13. Колесник, Н. С. Особові імена в українських народних обрядових піснях : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Н. С. Колесник ; Тернопільський нац. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 1998. – 22 с.
14. Колесник, Н. С. Структура статті в словнику фольклоронімів (на матеріалі бурлацьких та наймитських пісень) / Н. Колесник // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. – Вип. 2 (279). – 2014. – С. 7–14.
15. Колесник, Н. С. Теоретичні підвалини та принципи лексикографічного опрацювання фольклоронімів / Н. С. Колесник // И слово Ваше отзовется / Гуманитарный центр «Азбука». – Київ : Издат. дом Дмитрия Бурого, 2012. – С. 235–242.
16. Копаниця, Л. Прагматична структура і комунікативні функції української народної пісні / Л. Копаниця // Біблія і культура : зб. наук. ст. – Чернівці, 2008. – Вип. 8–9. – С. 197–203.
17. Петрова, И. А. Парадигматические отношения имен собственных и способы ономастической номинации героев в фольклорном тексте : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. / И. А. Петрова ; Волгоград. гос. пед. ун-т. – Волгоград, 2001. – 23 с.
18. Порпуліт, О. О. Ономастичний простір українських чарівних казок (у зіставленні з російськими) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / О. О. Порпуліт ; Одеський держ. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2000. – 19 с.
19. Редька, М. Семантико-функціональна система особових найменувань в українських народних чарівних казках (у записках XIX ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / М. Редька ; Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2008. – 20 с.
20. Словник української мови / кер. В. В. Німчук [та ін.]; відп. ред. В. В. Жайворонок. – Київ : ВЦ «Просвіта», 2012. – 1320 с.
21. Шумада, Н. С. Культурний контекст літньої обрядовості слов'ян / Н. С. Шумада, Ф. Т. Євсєєв // Мистецтво. Фольклор та етнографія слов'янських народів : доповіді на XII Міжнар. з'їзді славистів (Краків, серпень–вересень 1998 р.). – Київ, 1998. – С. 34–54.
22. Kolesnyk, N. Bukowińska toponimika folklorystyczna w aspekcie lingwistyczno-kulturowym / N. Kolesnyk // Bukowina. Integracja społeczno-kulturowa na pograniczu. – Warszawa–Wrocław–Zielona Góra–Piła, 2010. – S. 119–129.

N. Kolesnyk

FOLKLORE PROPER NAMES: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASES OF STUDY

The purpose of the article is to introduce a complex approach used for study of folklore onyms in Ukrainian onomastics. The proposed approach makes it possible to establish conditions of appearance and tendencies of development of national folklore onymy, principles and structure and functioning. It also enables to establish the boundaries of the study taking into account new linguistic and onomastic tendencies, propose methodology taking into consideration marginal status of folklore onomastics that can combine on common theoretical basis major approaches, methods of study.

Keywords: onomastics, folklore onomastics, onym space, folkloronym, folkloronym space.

УДК 811.161.3'373.2

А. І. Копач

Мінск, Беларусь

АДЗІНКІ СУПЕРАРДЫНАТНАГА ЁЗРОЎНЮ КАТЭГАРЫЗАЦЫІ Ё ТАПАЊІМІІ БЕЛАРУСІ

Топонимия Беларуси рассматривается с позиций когнитивной теории прототипов. Опираясь на грамматический критерий, автор предлагает отнести прецедентные имена, известные широкому кругу лиц, к числу суперординатных единиц топосистемы. Значимость объектов как символов территории приводит к таким особенностям обозначающих их топонимов, как нефункциональный статус, деэтимологизированная основа, низкий уровень участия в качестве базиса для топонимов естественной номинации в рамках системы.

Ключевые слова: когнитивная лингвистика, теория прототипов, топоним, прецедентный феномен, салиентность, знак-символ, категоризация.

ЗМЕСТ

Прадмова	4
----------------	---

НАВУКОВЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ

<i>Аліферчык Т. М.</i> Анамастычная тэрміналогія ў лінгвакагнітыўным аспекце	8
<i>Baranauskienė R., Mickienė I.</i> Nicknames of the pupils: onomasiological motivation	14
<i>Бачинська Г. В., Вербовецька О. С.</i> Заголовок як ономастичний знак особливого типу (на матеріалі творів Л. Костенко)	20
<i>Бут-Гусаім С. Ф.</i> Антрапанімічная прастора рамана Вольгі Іпатавай «Вяшчун Гедзіміна»	22
<i>Вагнер С. А.</i> Эргонімы vs урбонімы. Тэрміналагічны апарат эргонімнай лексікі	27
<i>Васильев В. Л., Вихрова Н. Н.</i> Структурно-статистические различия гидронимии Новгородско-Псковских земель и Верхнего Поднепровья	32
<i>Вербич С. О.</i> Тюркський слід у топоніміі Вінниччини	37
<i>Вільчинська Т. П.</i> Лінгвалізація теонімічнага фрейму в текстах україньскага паэта-пісьняра Степана Галябарды	42
<i>Гапоненка І. А.</i> Сучасныя беларускія анамастычныя нормы ў пісьмовай практыцы	46
<i>Генкін В. М.</i> Ойконімія Вітэбшчыны во времени и пространстве	52
<i>Голотова І. О.</i> Дынаміка правописнага традыцыі відтворэння іншомовных власных назв в Украіні напрыкінці ХХ – на пачатку ХХІ стагоддзя	57
<i>Гончаренко А. В.</i> Онимы в агнографической литературе Киевской Руси	62
<i>Дорофеенко М. Л.</i> Разряды внутригородских названий в белорусской, русской и французской терминологических системах	67
<i>Duszyński-Karabasz H.</i> Imiona chrzestne parafii katolickiej w Sadkach w II połowie XVIII wieku	71
<i>Дулова Ю. В.</i> Названия произведений искусства как объект ономастических исследований	75
<i>Єфіменко І. В.</i> «Короткі гісторыка-этымалагічны слоўнік ойконіміў Украіны»: засады ўкладання та спецыфіка работы з матэрыялам	80
<i>Заіка З. М.</i> Культуралагічны аспект функцыянавання дэрывацыйных радоў адтапанімнай лексікі арэала заходнепалескіх гаворак Беларусі	84
<i>Захарова Е. В.</i> Проблемы лексикографического описания ойконимов Карелии	90
<i>Іваненка А. В.</i> Род и рожаницы	95
<i>Ільченко І. І.</i> Слоўнік «Прізвішча Надвельіколуужыя»	101
<i>Кавалёва А. В.</i> Анімзацыя як спосаб утварэння эргонімаў Мазыршчыны	106
<i>Капцова Ю. А.</i> Лінгвакультурная рэальнасць беларускага маўлення: этычная аплікацыя	109
<i>Карпенка О. П.</i> З ойконіміі Кіўшчыны: генезіс назв	113
<i>Кахно Т. А.</i> Некаторыя асаблівасці ўрбаніміі Рэчыцы, Мазыра і Калінкавічаў	119
<i>Клімкова Л. А.</i> Библионим как знак концептуальности и интертекстуальности художественного произведения	122
<i>Колеснік Н. С.</i> Фольклорныя власныя назвы: тэарэтычныя та метадалагічныя засады вывучэння	129
<i>Копач А. І.</i> Адзінкі суперардынатнага ўзроўня катэгарызацыі ў тапаніміі Беларусі	133
<i>Королева И. А.</i> Смоленское шляхетство: историко-культурологическое и лингвистическое описание (к проблеме изучения фамилий Смоленщины)	136
<i>Королева И. А., Лысенко К. М.</i> Общность топонимов смоленско-витебского приграничья	142

<i>Кузьмин Д. В. Русские некалендарные имена в названиях поселений, топонимии и документах Карелии. . .</i>	148
<i>Купчинська З. О. Онімна ареалогія: праблеми і перспектывы</i>	153
<i>Кураш С. Б., Юдзянкова Г. В. Некаторыя аспекты вербалізацыі анамастычнага канцэпту «Палессе» ў камунікатыўнай прасторы беларускай і рускай моў</i>	159
<i>Курцова В. М. Сельскія сацыяльна-вытворчыя і іншыя аб'екты: да пытання іх мікратапанімічнага статусу.</i>	164
<i>Леванцэвіч Л. В., Якубук Н. Р. Урбананімія горада Брэста як асаблівы фрагмент моўнай карціны свету . . .</i>	174
<i>Лемцюгова В. П. Беларуская антрапаніміка. Погляд на мінулае і сучаснае</i>	179
<i>Ліпніцкая С. В. Сучасныя тэндэнцыі беларускіх анамастыстычных даследаванняў</i>	185
<i>Ляшук В. М. Анамастыкон беларускіх і славацкіх народных казак: параўнальны аспект.</i>	192
<i>Ляшчынская В. А. Тапонімы як адзінкі мовы паэзіі Янкі Купалы.</i>	196
<i>Мордань М. Сучасныя неафіцыйныя формы асабовых імёнаў у вёсцы Храбалы на Падляшшы.</i>	202
<i>Мосур О. С. Мікротопонімы Самбірскога циркулу, утворены лексікалізацыяй прыменнікова-іменніковых слоўформ.</i>	209
<i>Муллонен И. И. Топонимический метод в исследовании этноязыковой ситуации в олонецкой Карелии. . .</i>	214
<i>Одинаев Т. Н. Годонимы отантропонимного происхождения в урбанонимном пространстве современного узбекского и белорусского города (на материале названий улиц городов Термеза и Гродно)</i>	220
<i>Остапова И. В. Ономастическая подсистема Этимологического словаря украинского языка</i>	227
<i>Реткова G. Black and white in bulgarian anthroponymic system (bulgarian personal names derived from an appellative denoting black or white)</i>	234
<i>Попов С. А. Лингвокультурологический потенциал исчезнувших ойконимов</i>	240
<i>Протацук В. А. Назвы аб'ектў образотворчаго мистецтва як аб'ект вивчэння в украінскай ономастыцы</i>	244
<i>Ратникова И. Э. Теоретические вопросы ономастики в лингводидактическом аспекте</i>	249
<i>Редька Я. П. Старожитня західноукраінскага ойконімія (этымалогія зніклых назв паселень колишняй Львівскай землі Рускога воеводства к. XIV – поч. XV ст.).</i>	255
<i>Рожай Г. Спелеанімія славацкага Рудагор'я з погляду этнічных і моўных кантактаў.</i>	261
<i>Сацукевіч І. І. Харанімы Мінска ў 2-й палове XX – пачатку XXI ст.: праблемы і перспектывы</i>	267
<i>Свістун Н. О. Власні асобовыя імёны як аб'ект мовознавчых даследаванняў.</i>	271
<i>Скляренко О. М. Антропанімія синонімія (тыпалогічны аспект).</i>	275
<i>Скрэбнева Т. В. Антропанімія горада Віцебска в 1990-е годы</i>	280
<i>Слесарева Т. П. Ономастическая лексика как средство репрезентации малой родины в поэзии Белорусского Поозерья</i>	286
<i>Слівец В. Р. Мастацка-стылістычныя прыёмы этымалагізацыі онімаў у творах беларускай літаратуры</i>	292
<i>Сокіл-Клепар Н. В. Мікротопонімы в туристычным прасторы Карпат</i>	296
<i>Супрун В. И. Соотношение научного и популярного изложения в современном ойконимическом словаре.</i>	301
<i>Сянкевіч Н. М. Тапанімікон беларускай літаратуры XIX ст.: вопыт лексікаграфічнага апісання</i>	306
<i>Ткаченко Н. В. Ономастычны рэаліі в романе Григорія Лютыя «Мама-Марія»</i>	312
<i>Сітка Л. Antroponomastykon historycznego Podlasia – dziedzictwo polsko-białorusko-litewskiego pogranicza językowego.</i>	316
<i>Шклярый В. А. Раман Анатоля Казловіча «Каб ды калі б» як багатая крыніца мікратапанімаў вёскі Горск Бярозаўскага раёна</i>	322
<i>Шульгач В. П. Архаічна ойконімія Воліні</i>	325
<i>Шур В. В. Малая радзіма ў псеўданімах Янкі Купалы і Якуба Коласа</i>	329
<i>Шур В. В. Зніклыя тыпы пасяленняў і айконімаў Беларусі</i>	334
<i>Ялынцава І. У. Састаўныя беларускія айконімы з колеравым кампанентам</i>	340
<i>Янковяк М. Тапонімы на беларуска-латвійскім памежжы як адлюстраванне гістарычна-этнічных кантактаў.</i>	344
<i>Яцый В. О. До этимологии ойконима Терло</i>	355

МАТЭРЫЯЛЫ ДА СЛОЎНІКА

<i>Анісім А. М.</i> Мікратапанімія вёскі Чарнявічы Баранавіцкага раёна Брэсцкай вобласці	359
<i>Кошчанка У. А., Ліпніцкая С. В., Шклярый В. А.</i> 3 мікратапаніміі Любаншчыны	360
<i>Сініла А. М.</i> Тапонімы ваколіц вёсак Калюга 1 і Калюга 2 Бярэзінскага раёна і мясцовыя антрапонімы . . .	387
<i>Смірнова І. Ю.</i> Прозвішчы жыхароў вёскі Неглюбка Веткаўскага раёна Гомельскай вобласці канца XVIII–XX ст.(паводле матэрыялаў Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі, Дзяржаўнага архіва Бранскай вобласці).	390